

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie III./2018
Senát IV

Uznesenie:

spisová značka	IV. ÚS 52/2018
populárny názov	Sloboda prejavu
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	25.01.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 12 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 10 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 10 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 26 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 26 ods. 2
analytická právna veta	Zákonná úprava, ktorá určuje časový rámec (frekvenciu) zaradenia reklamy či telenákupu v rámci vysielanej programovej služby a s tým spojená sankcia za jej porušenie nezasahuje do práva na slobodu prejavu v zmysle čl. 26 ústavy a čl. 10 dohovoru. Uloženie sankcie za porušenie § 35 ods. 3 zákona o vysielaní a retransmisii zo strany Rady nemožno vnímať ako obmedzenie slobody prejavu, teda práva na šírenie informácií, myšlienok, názorov a ideí v akejkoľvek forme.
skutkový stav a základné fakty	Rozhodnutím č. RP/17/2016 z 26. apríla 2016 Rada pre vysielanie a retransmisiiu (ďalej len „Rada“) rozhodla tak, že sťažovateľke uložila podľa § 64 ods. 1 písm. d) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vysielaní a retransmisii“) sankciu – pokutu určenú podľa § 67 ods. 5 písm. a) zákona o vysielaní a retransmisii vo výške 5 500 eur za porušenie povinnosti ustanovenej v § 35 ods. 3 zákona o vysielaní a retransmisii tým, že sťažovateľka program Prepadnutie v Pacifiku odvysielaný na televíznej programovej službe JOJ dňa 27. novembra 2015 približne o 22.44 h v trvaní približne 142 minút a 6 sekúnd (vrátane reklamných prerušení) prerušila zaradením reklamy päťkrát. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka včas opravný prostriedok, ktorým sa domáhala, aby najvyšší súd rozhodnutie Rady z dôvodov uvedených v § 250j ods. 2 písm. a) až e) Občianskeho súdneho poriadku zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie Rady.
z odôvodnenia	K namietanému porušeniu čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 10 ods. 1 a 2

dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu

Kľúčovou námietskou sťažovateľky je, že správny orgán a následne aj najvyšší súd porušili označené ústavné práva sťažovateľky predovšetkým tým, že najvyšší súd nereagoval na námietku sťažovateľky o neproporcionalite zásahu do jej slobody prejavu zo strany Rady, a preto je napadnutý rozsudok arbitrárny a neodôvodnený, ako aj tým, že najvyšší súd neposkytol ochranu sťažovateľkinmu právu na slobodu prejavu, ale poskytol ochranu domnelému verejnému záujmu na ochrane diváka pred prílišnou frekvenciou reklám v programe televízie. Podľa sťažovateľky akýto zásah do jej slobody prejavu je neproporčný, resp. ani nemal byť vykonaný, keďže žiaden verejný záujem na ochrane diváka pred množstvom reklám nemožno hodnotiť ako legitímny (nieto nevyhnutný) z pohľadu ústavy a dohovoru.

Podľa § 35 ods. 3 zákona o vysielaní a retransmisii pri vysielaní spravodajského programu alebo audiovizuálneho diela, okrem seriálu, série, dokumentárneho filmu, programu pre maloletých a bohoslužieb, sa povoľuje jedno prerušenie zaradením reklamy alebo telenákupu na každý 30-minútový časový úsek, a to aj v prípade, ak plánované trvanie tohto spravodajského programu alebo audiovizuálneho diela nepresahuje 30 minút; pri vysielaní seriálu, série a dokumentárneho filmu sa povoľuje prerušenie zaradením reklamy alebo telenákupu bez ohľadu na ich trvanie.

Ústavný súd s poukazom na citované právne normy konštatuje, že § 35 ods. 3 zákona o vysielaní a retransmisii ukladá vysielateľom určitú verejnoprávnu povinnosť súvisiacu s vysielaním programov. Táto povinnosť nemá vplyv na samotný obsah alebo formu vysielania, nedotýka sa obsahu či formy šírených informácií, myšlienok, názorov či ideí, rovnako sa nedotýka obsahu či formy samotnej reklamy alebo telenákupu. Ide o zákonodarcom uloženú povinnosť takmer technického charakteru – prerušenie programovej služby zaradením reklamy alebo telenákupu na každý minimálne 30-minútový časový úsek. Citovaná zákonná úprava teda určuje časový rámec (frekvenciu) zaradenia reklamy či telenákupu v rámci vysielanej programovej služby.

Citovaná zákonná povinnosť sťažovateľky a s tým spojená sankcia za jej porušenie nezasahuje do práva na slobodu prejavu v zmysle čl. 26 ústavy a čl. 10 dohovoru. Uloženie sankcie za porušenie § 35 ods. 3 zákona o vysielaní a retransmisii zo strany Rady nemožno vnímať ako obmedzenie slobody prejavu, teda práva na šírenie informácií, myšlienok, názorov a ideí v akejkoľvek forme.

Sťažovateľke nebola uložená sankcia za šírenie informácií, myšlienok, názorov a ideí, za ich obsah či formu alebo za obsah či formu reklamy alebo telenákupu. Tejto slobody (slobody prejavu) sa povinnosť podľa § 35 zákona o vysielaní a retransmisii nedotýka, nezasahuje do nej. Povinnosť uloženú zákonodarcom v § 35 ods. 3 zákona o vysielaní a retransmisii nemožno vzhľadom na jej účel a charakter považovať za povinnosť zasahujúcu do slobody prejavu vysielateľov, ale za určitú takmer technickú podmienku činnosti vysielateľov (vysielania programovej služby), resp. jednu z formálnych podmienok podnikateľskej činnosti vysielateľov.

Z argumentácie sťažovateľky sa dá vyvodiť, že vo svojej podstate namieta nesúladiť § 35 ods. 3 zákona o vysielaní a retransmisii s ústavou, čo možno namietat' len v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 ústavy. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na právny názor vyplývajúci z jeho ustálenej judikatúry, podľa ktorého „každé konanie možno začať len ako samostatné konanie a len na návrh oprávnených subjektov, a preto žiadne z nich nemôže tvoriť súčasť iného druhu konania pre ústavným súdom a na základe jeho vlastného rozhodnutia. Ústavná a zákonná úprava konaní pred ústavným súdom ich preto koncipuje výlučne ako samostatné konania a nepripúšťa možnosť uskutočniť ich aj v rámci a ako súčasť iného druhu konania (konaní) pred ústavným súdom“ (II. ÚS 66/01, tiež II. ÚS 184/03, III. ÚS 184/06, IV. ÚS 314/07). Z citovaného okrem iného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl.

127 ods. 1 ústavy nemôže ústavný súd uplatniť právomoc, ktorou disponuje v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy. Záver vyplývajúci z citovaného právneho názoru má nesporne aj ústavnú relevanciu, a to zvlášť v prípadoch, ak by sa v konaní, ktoré patrí v zmysle čl. 131 ods. 2 ústavy do pôsobnosti senátu ústavného súdu mala uplatniť právomoc, ktorú ústava zveruje do pôsobnosti pléna (čl. 131 ods. 1 ústavy), čo je aj prípad sťažovateľky. Aj ústavný súd je totiž viazaný čl. 2 ods. 2 ústavy, a preto si senát ústavného súdu nemôže v rozpore s ústavnou úpravou aťraťovať právomoc pléna ústavného súdu, a to ani vtedy, ak by to v okolnostiach prípadu mohlo byť v prospech ochrany základných práv a slobôd (porovnaj IV.ÚS 50/2010).

Ústavný súd na základe uvedeného dospel k záveru, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu práva sťažovateľky na slobodu prejavu v zmysle čl. 26 ústavy a čl. 10 dohovoru pre absenciu príčinnej súvislosti medzi nimi, a preto sťažnosť v tejto časti odmieto ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu

Sťažovateľka namieta, že najvyšší súd nereagoval na jej námietky týkajúce sa neproporčného zásahu do slobody prejavu sťažovateľky zo strany Rady, čo činí napadnutý rozsudok arbitrárnym a nedostatočne odôvodneným.

Čo sa týka skutkových a právnych záverov, a teda aj interpretácie a aplikácie ustanovení zákona o vysielaní a retransmisii najvyšším súdom a aj odôvodnenia napadnutého rozsudku ústavný súd uzatvára, že pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého rozsudku najvyššieho súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo ich arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti. Najvyšší súd nijako nevybočil z medzi určených čl. 46 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil skutkové zistenia a svoj právny názor, aplikoval a interpretoval príslušné právne normy v súlade s ich obsahom aj účelom. Odôvodnenie napadnutého rozsudku je vnútorne konzistentné, ponúka odpoveď na všetky pre posúdenie veci podstatné skutočnosti a ťažiskové závery najvyššieho súdu spĺňajú kritéria riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia tak, aby boli zachované garancie spravodlivého procesu.

Pokiaľ sťažovateľka tvrdí, že najvyšší súd neodôvodnil, prečo považuje zásah do jej práva na slobodu prejavu za nevyhnutný (teda namieta, že najvyšší súd nevykonal test proporcionality), ústavný súd poukazuje na to, že test proporcionality nebol v tomto prípade opodstatnený. Ústavný súd už v inej veci sťažovateľky rozhodol, že test proporcionality je vhodným nástrojom pri posudzovaní kolízie dvoch ústavou chránených záujmov a určení prednosti tohto ktorého záujmu v individualizovanej veci (pozri II. ÚS 307/2014, body 40 až 42). V tu prerokovávanom prípade však uložením sankcie sťažovateľke za porušenie § 35 ods. 3 zákona o vysielaní a retransmisii nedošlo k zásahu do jej slobody prejavu, takže najvyšší súd nemal právne relevantný dôvod na vykonanie testu proporcionality.

Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že to, či povinnosť uložená v § 35 ods. 3 zákona o vysielaní a retransmisii vysielateľom chráni konkrétny ústavou predpokladaný verejný/súkromný záujem (sťažovateľka v tomto smere pochybuje o akomkoľvek ústavne relevantnom záujme na ochrane diváka pred periodicitou reklám), je bezpredmetné bližšie na pôdoryse prerokovávanej sťažnosti sťažovateľky skúmať, keďže odpoveď by bola ústavne relevantná len za predpokladu, ak by takýto záujem kolidoval so subjektívnym ústavným právom sťažovateľky, čo v tomto prípade nebolo naplnené.

Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

	<p>K namietanému porušeniu čl. 12 ods. 1 ústavy a čl. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu</p> <p>Bez ohľadu na to, že sťažovateľka porušenie týchto ustanovení namieta v spojení so základnými právami, ústavný súd považoval za vhodné uviesť: Ústavný súd podotýka, že čl. 12 ods. 1 ústavy vyjadruje ústavnú zásadu rovnosti v právach. Ustanovenie čl. 12 ods. 1 ústavy nie je garanciou absolútnej rovnosti, ale je ústavnou zárukou ochrany osôb (právnických a fyzických) proti diskriminácii zo strany orgánov verejnej moci. Ústavný princíp rovnosti nachádza svoje vyjadrenie v zákonodarstve, ako aj pri aplikácii práva, keď vo svojej podstate predstavuje rovnosť všetkých pred zákonom, teda v konečnom dôsledku je základom ochrany pred diskrimináciou (porov. PL. ÚS 12/2014). Ústavný súd nezistil, že by pri prerokovávaní veci sťažovateľky pred najvyšším súdom došlo k narušeniu princípu rovnosti v právach. Sťažovateľka ani nepoukázala na iné subjekty práva, ktoré by boli v rovnakej či porovnateľnej situácii, v ktorej by orgány verejnej moci judikovali v totožných veciach inak (priaznivejšie), než judikoval najvyšší súd napadnutým rozsudkom v sťažovateľkinej veci.</p> <p>K namietanému porušeniu čl. 1 dohovoru (nazvanému „záväzok dodržiavať ľudské práva“) ústavný súd dáva do pozornosti, že tento vyjadruje pozitívny záväzok štátu priznať každému, kto podlieha jeho jurisdikcii, práva a slobody uvedené v hlave I tohto dohovoru (čl. 1 pritom nespadá do hlavy I dohovoru nazvanej „práva a slobody“ – spadajú do nej čl. 2 až čl. 18). Uvedený článok je teda východiskom pre určenie pôsobnosti dohovoru <i>ratione personae</i> a <i>ratione loci</i>. Prihliadajúc na prezentované východiská, ako aj na systematické zaradenie čl. 1 v rámci dohovoru nemožno dospieť k záveru, že by čl. 1 dohovoru primárne upravoval subjektívne právo fyzických osôb a právnických osôb, ktorého porušenia by sa mohli tieto subjekty domáhať v rámci konania o sťažnostiach pred ústavným súdom. Ústavný súd preto aj v tejto časti sťažnosť sťažovateľky odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.</p> <p>Ústavný súd rozhodol:</p> <p><u>Sťažnosť sťažovateľky odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.</u></p>
<p>použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>pokuta-uloženie práva a slobody – politické-sloboda prejavu a právo na informácie</p>

<p>spisová značka</p>	<p>IV. ÚS 55/2018</p>
<p>populárny názov</p>	<p>Podmienky výkonu trestu odňatia slobody</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Miroslav Duriš</p>
<p>druh konania</p>	<p>konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>25.01.2018</p>
<p>dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv</p>	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach (uverejnený v zbierke vyhláškou ministra zahraničných vecí č. 120/1976 Zb.) čl. 14 ods. 1</p>
<p>analytická právna veta</p>	<p>V rámci správneho súdnictva sa nie je možné domáhať preskúmania rozhodnutí a postupov súvisiacich s výkonom trestu odňatia slobody, ktoré nie je možné považovať za rozhodnutia orgánov verejnej správy. Právomoc súdov k ich</p>

	prieskumu v rámci správneho súdnictva je vylúčená.
skutkový stav a základné fakty	Žalobou podanou na Krajskom súde v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sa sťažovateľ domáhal preskúmania rozhodnutí a postupov súvisiacich s podmienkami jeho výkonu trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou. Krajský súd svojím uznesením sp. zn. 14 S 91/2010 zo 14. novembra 2013 rozhodol o zastavení konania o sťažovateľom podanej žalobe, a to z dôvodu neprípustnosti súdneho prieskumu týkajúceho sa podmienok výkonu trestu sťažovateľa. Najvyšší súd na odvolanie sťažovateľa rozhodol svojím napadnutým rozhodnutím podľa § 250d ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Občiansky súdny poriadok“ alebo „OSP“) o zastavení odvolacieho konania z dôvodu nesplnenia zákonom stanovenej povinnosti povinného právneho zastúpenia v správnom súdnictve podľa § 250a OSP. V ostatnom podal sťažovateľ sťažnosť ústavnému súdu.
z odôvodnenia	<p>Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia je tiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a z ktorého musí byť, bez ohľadu na to, či sa odvolací (prípadne dovolací) súd stotožní a inkorporuje odôvodnenie rozhodnutí inštančne nižších súdov, zrejme, že sa zaoberal a vyjadril k esenciálnym otázkam vzťahujúcim sa na ním prejednávanú vec a neuspokojil sa bez ďalšieho so závermi inštančne nižších súdov [porov. napr. Helle v. Fínsko, č. 20772/92, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 19. 12. 1997, bod 60; Rajkovič v. Chorvátsko, č. 50943/99, rozhodnutie ESLP o prijateľnosti z 3. 5. 2001, bod 2]. Vzhľadom na okolnosti daného prípadu ústavný súd považuje za potrebné poukázať aj na povahu a špecifiká správneho súdnictva, ktorého úlohou nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, teda preskúmať to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených v návrhu rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Treba preto vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutých rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy (porov. IV. ÚS 127/2012).</p> <p>Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžo 4/2017 z 26. októbra 2017 vyplýva: „Najvyšší súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) prejednal vec bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 veta prvá OSP a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky pre konanie o odvolaní proti uzneseniu krajského súdu a preto odvolacie konanie podľa § 250d OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 211 ods. 2 OSP zastavil. Najvyšší súd skúmajúc podmienky konania o odvolaní zistil, že žalobca bol opakovane prvostupňovým súdom vyzývaný, aby predložil plnú moc udelenú advokátovi na zastupovanie v predmetnom konaní, na čo žalobca adekvátne nereagoval, nepreukázal, že by požiadal Centrum právnej pomoci o poskytnutie právnej pomoci pre dané konanie a žiadnu inú relevantnú plnú moc pre advokáta na jeho zastupovanie v predmetnom konaní nepredložil. Žalobca ani do dnešného dňa na opakované výzvy krajského súdu nereagoval. Podľa § 250a OSP žalobca musí byť zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý zaňho na súde koná; to neplatí vo veciach, v ktorých je daná vecná príslušnosť okresného súdu, alebo ak ide o preskúmanie rozhodnutia a postupu vo veciach zdravotného poistenia, sociálneho zabezpečenia vrátane nemocenského poistenia, dôchodkového zabezpečenia, štátnych sociálnych dávok, sociálnej pomoci a poistenia v nezamestnanosti, aktívnej politiky trhu práce a garančného fondu, poskytovania zdravotnej starostlivosti, vo veciach priestupkov a vo veciach azylu a doplnkovej ochrany. Podľa § 250d ods. 3 OSP súd uznesením konanie zastaví, ak sa žaloba podala oneskorene, ak ju podala neoprávnená osoba, ak smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom, ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby, alebo ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a alebo ak</p>

žaloba bola vzatá späť (§ 250h ods. 2). Odvolanie proti uzneseniu je prípustné. Podľa § 246 ods. 1 veta prvá OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.“.

Podľa § 250d ods. 3 OSP súd uznesením konanie zastaví, ak sa žaloba podala oneskorene, ak ju podala neoprávnená osoba, ak smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom, ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby, alebo ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a OSP alebo ak žaloba bola vzatá späť. Odvolanie proti uzneseniu je prípustné. Podľa § 250a OSP žalobca musí byť zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý zaňho koná; to neplatí vo veciach, v ktorých je daná vecná príslušnosť okresného súdu, alebo ak ide o preskúmanie rozhodnutia a postupu vo veciach... Podľa § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd konal v medziach svojej právomoci a predovšetkým v súlade s príslušnými zákonnými ustanoveniami § 250a OSP a § 250d ods. 3 OSP, ktoré interpretoval a aplikoval v súlade s ich obsahom, jeho úvahy sú logické, legitímne a právne akceptovateľné. Najvyšší súd vychádzal pri prejednaní sťažovateľom podaného odvolania z § 492 ods. 2 SSP, ktorý explicitne stanovuje povinnosť pre odvolací súd postupovať pri prejednaní odvolania podaného ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku podľa podmienok stanovených v tomto právnom predpise, podľa ktorých je/bolo povinnosťou sťažovateľa v odvolacom konaní byť zastúpený právnym zástupcom, a túto povinnosť sťažovateľ, aj napriek výzvam zo strany najvyššieho súdu, nespĺnil. Tento postup sťažovateľa bol dôvodom na postup najvyššieho súdu podľa podmienok stanovených v § 250a a § 250d ods. 3 OSP. Vzhľadom na skutočnosť, že bol postup najvyššieho súdu v súlade so zákonom a ústavne konformný, v dôsledku čoho ústavný súd ani nezistil príčinnú súvislosť medzi sťažovateľom namietaným porušením jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, odmieta sťažovateľom podanú sťažnosť v tejto jej časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú. Vzhľadom na skutočnosť, že nedošlo k porušeniu sťažovateľom označených základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohlo dôjsť ani k porušeniu sťažovateľom označeného čl. 14 ods. 1 paktu.

Vychádzajúc z predmetu sťažovateľovej argumentácie, ktorá je koncentrovaná do jeho nesúhlasu s podmienkami výkonu trestu odňatia slobody, ktorých preskúmania sa sťažovateľ domáhal v rámci správneho súdnictva v konaní vedenom pred krajským súdom pod sp. zn. 14 S 91/2010 a v konaní vedenom pred najvyšším súdom pod sp. zn. 8 Sžo 4/2017, ústavný súd poukazuje v rámci svojej širšej argumentácie aj na to, že dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave na výkon trestu odňatia slobody vykonáva prokurátor, a to podľa § 96 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o výkone trestu odňatia slobody“) v spojení s § 4 ods. 1 písm. b) zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“). Príslušný prokurátor dozerá na to, aby sa vo výkone trestu odňatia slobody dodržiavali zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy a jednotlivé prostriedky, resp. nástroje, ktorými prokurátor disponuje pri výkone tohto dozoru, vyplývajú zo zákonných ustanovení § 18 zákona o prokuratúre. Z § 18 ods. 3 písm. c) zákona o prokuratúre konkrétne vyplýva povinnosť prokurátora písomným príkazom zrušiť alebo pozastaviť vykonávanie rozhodnutia, príkazu alebo opatrenia orgánov vykonávajúcich správu v zariadeniach, v ktorých sa

	<p>vykonáva trest odňatia slobody, ak sú v rozpore so zákonom alebo s iným všeobecne záväzným právnym predpisom. V tomto smere je potrebné tiež poukázať na príkaz generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. IV Spr 157/09 z 12. mája 2010 o postupe prokurátora pri výkone dozoru prokurátora nad zachovávaním zákonnosti v miestach výkonu trestu odňatia slobody uverejnený v Zbierke služobných predpisov generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 6/2010, podľa ktorého prokurátor pri plnení úloh a vykonávaní dozoru dozerá tiež na to, aby sa vo výkone trestu rešpektovala ľudská dôstojnosť a dodržiaval dohovor na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania, odsúdení boli podrobení iba tým obmedzeniam, ktoré vyplývajú zo zákona o výkone trestu odňatia slobody a naň nadväzujúcich vykonávacích predpisov, aby sa dodržiavali predpisy o prijímaní a vybavovaní sťažností odsúdených a dodržiavali sa ďalšie ustanovenia zákona o výkone trestu odňatia slobody a Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 368/2008 Z. z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody v znení neskorších predpisov [čl. 1 ods. 3 písm. d), čl. 4 písm. a), d) a h) predmetného príkazu]. Nie je tiež možné opomenúť § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre, v zmysle ktorého prokurátor vykonáva svoju pôsobnosť v rozsahu ustanovenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení. Podľa § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre podnetom sa rozumie podanie, ktoré smeruje k tomu, aby prokurátor vykonal opatrenia v rozsahu svojej pôsobnosti. Z už citovanej právnej úpravy je teda zrejmé, že sťažovateľ disponuje v zmysle zákona o prokuratúre všetkými potrebnými prostriedkami na to, aby v konaní o ústavnej sťažnosti predostrel argumentáciu predložil príslušnému prokurátorovi sám s využitím už citovaných ustanovení zákona o prokuratúre, ktorých rozhodnutia môžu byť v ďalšom aj predmetom posúdenia ústavným súdom (I. ÚS 226/2017, I. ÚS 278/2017, I. ÚS 432/2017, III. ÚS 507/2017, III. ÚS 715/2016, I. ÚS 429/2017). Inými slovami, záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažovateľom podanej sťažnosti je podporený aj stabilnou judikatúrou ústavného súdu, v zmysle ktorej nie je možné v rámci správneho súdnictva sa domáhať preskúmania rozhodnutí a postupov súvisiacich s výkonom trestu odňatia slobody, ktoré nie je možné považovať za rozhodnutia orgánov verejnej správy, čím je vylúčená právomoc súdov k ich prieskumu v rámci správneho súdnictva.</p> <p>Vo vzťahu k sťažovateľom označenému čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 a 3 ústavy ústavný súd konštatuje, že predmetné články ústavy patria medzi základné interpretačné pravidlá tvorby a aplikácie právneho poriadku Slovenskej republiky vyjadrujúce princíp právneho štátu a princíp právnej istoty, ako aj viazanosť štátnych orgánov konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Uvedené základné, resp. všeobecné pravidlá a zásady nemajú charakter samostatne uplatňovaného práva. Ich porušenie možno namietat' len súčasne s ochranou konkrétnych základných práv a slobôd zaručených ústavou (resp. medzinárodnou zmluvou). Keďže v posudzovanej veci nebolo zistené porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani základného práva na preskúmanie zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy v rámci správneho súdnictva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, nemohlo dôjsť ani k porušeniu týchto základných interpretačných, resp. aplikačných pravidiel, pretože sú súčasťou základných princípov právneho štátu a vzhľadom na to „nemôžu plniť poslanie priamo aplikovateľného ustanovenia v individuálnych konaniach“ (napr. I. ÚS 8/97, II. ÚS 821/00).</p> <p>Ústavný súd rozhodol:</p> <p><u>Sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru</p>	<p>ESLP: Helle v. Fínsko, č. 20772/92, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 19. 12. 1997, bod 60; Rajkovič v. Chorvátsko, č.</p>

ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	50943/99, rozhodnutie EŠLP o prijateľnosti z 3. 5. 2001, bod 2;
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	výkon trestu správne súdnictvo-vylúčenie z preskúvania súdom

spisová značka	IV. ÚS 106/2018
populárny názov	Právo na začatie trestného stíhania inej osoby
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	09.02.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1
analytická právna veta	Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania o tom, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchatelom a štátom a ochrana celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych práv oznamovateľa trestného činu, resp. poškodeného.
skutkový stav a základné fakty	<p>Uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava III, odboru kriminálnej polície (ďalej len „vyšetrovateľ“) ČVS: ORP 5/3-VYS-B3-2017 z 1. júna 2017 bolo podľa § 197 ods. 1 písm. d) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v platnom znení (ďalej len „Trestný poriadok“) odmietnuté trestné oznámenie sťažovateľov pre zločin podvodu podľa § 221 ods. 1 a 3 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“). Prokurátor uznesením sp. zn. 1 Pn 1243/16/1103 z 23. júna 2017 odmietol sťažovateľmi podanú sťažnosť podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Ďalším uznesením vyšetrovateľa ČVS: ORP-810/3-VYS-B3-2017 z 27. septembra 2017 bolo podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku odmietnuté trestné oznámenie sťažovateľov pre trestný čin úžery podľa § 235 Trestného zákona. Prokurátor uznesením sp. zn. 1 Pn 911/17/1103 z 24. októbra 2017 odmietol sťažovateľmi podanú sťažnosť podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. V ostatnom podali sťažovatelia sťažnosť ústavnému súdu.</p> <p>Sťažovatelia v podanej sťažnosti nesúhlasili s postupom orgánov činných v trestnom konaní, ktoré sa nemali dôsledne zaoberať podanými trestnými oznámeniami sťažovateľov, ktoré bez náležitého odôvodnenia, zistenia skutkových okolností a v rozpore s preukázanými skutočnosťami odmietli postupom podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku.</p>
z odôvodnenia	Sťažovatelia v posudzovanej veci namietajú porušenie svojho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorému v štruktúre práv garantovaných dohovorom zodpovedá právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, uznesením prokurátora sp. zn. 1 Pn 911/17/1103 z 24. októbra 2017. Vo vzťahu k námietkam sťažovateľov ústavný súd v prvom rade poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej súčasťou základného práva na inú právnu ochranu je aj jemu zodpovedajúca povinnosť orgánov činných v trestnom konaní zákonom ustanoveným spôsobom sa zaoberať podaním, v ktorom dotknutá osoba oznamuje skutočnosti podľa nej nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin, a o vybavení takého oznámenia dotknutú osobu riadne vyzrozumieť. Súčasťou tohto práva však nie je právo, aby orgány činné v trestnom konaní podaniu oznamovateľa vyhovel v tom zmysle, že rozhodnú podľa jeho predstáv (I. ÚS 40/01, II. ÚS 168/03, III. ÚS 133/06, IV. ÚS 180/09). Ústavný súd opakovane judikoval, že právo fyzickej osoby na začatie trestného konania proti označenej osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (II. ÚS

42/00, II. ÚS 28/06). Inými slovami, právo na vznesenie obvinenia a trestné stíhanie inej osoby alebo na podanie obžaloby proti nej na súde prokurátorom nemožno považovať za súčasť základného práva sťažovateľa na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, III. ÚS 198/03). Posúdenie, či je dôvod na začatie trestného stíhania, alebo je potrebné prijať iné rozhodnutie v trestnom konaní, je vo výlučnej právomoci orgánov činných v trestnom konaní.

Z judikatúry ESLP taktiež vyplýva, že čl. 6 dohovoru nie je aplikovateľný v prípade poškodeného v trestnom konaní, ak trestné oznámenie podané údajným poškodeným bolo odložené bez toho, aby bolo začaté trestné stíhanie údajného páchatel'a (rozhodnutie ESLP Duchoňová proti Českej republike, rozhodnutie z 2. 10. 2006, č. 29858/03, oddiel 1). Poškodeným nevyplývajú z čl. 6 dohovoru, pokiaľ je jeho aplikovateľnosť založená na „trestnom obvinení“ inej osoby, nijaké práva v trestnom konaní vrátane začatia a vedenia trestného stíhania proti niekomu (rozhodnutie ESLP vo veci Helmers v. Švédsko z 29. 10. 1991, § 29)].

Z judikatúry ESLP (tiež napr. rozhodnutie vo veci Krumpel a Krumpelová v. Slovensko z 5. 7. 2005, bod 40) a následne aj z judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 18/06, III. ÚS 324/05, IV. ÚS 44/06) je teda zrejmé, že nárok profitovať zo záruk čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj čl. 46 ods. 1 ústavy majú v trestnom konaní len tí poškodení, ktorí si v rámci tohto konania uplatnili nárok na náhradu škody (občianskoprávny prvok v rámci trestnoprávneho konania) proti konkrétnej osobe – obvinenému, resp. obžalovanému (§ 46 ods. 3 Trestného poriadku), ktorej identita je známa najskôr od vznesenia obvinenia. Poškodený v trestnom konaní teda požíva ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a čl. 6 ods. 1 dohovoru) až od momentu vznesenia obvinenia konkrétnej osobe, proti ktorej si svoj nárok na náhradu škody spôsobenej trestným činom aj riadne uplatnil (napr. IV. ÚS 202/2013, II. ÚS 394/2014, II. ÚS 3/2016, II. ÚS 770/2016).

Ústavný súd v naznačenom smere dáva sťažovateľom do pozornosti, že z právneho poriadku Slovenskej republiky, ako aj z právnych poriadkov mnohých členských krajín Európskej únie možno vyvodiť, že jedným z charakteristických znakov moderného právneho štátu je aj skutočnosť, že vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu (IV. ÚS 55/09, IV. ÚS 180/09). Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania o tom, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchatel'om a štátom a ochrana celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych práv oznamovateľa trestného činu, resp. poškodeného (I. ÚS 68/2012). Pre účely ochrany individuálnych subjektívnych práv ustanovuje právny poriadok Slovenskej republiky osobitné právne inštitúty „netrestnej povahy“, ktorých uplatnenie má súkromnoprávny charakter a je plne v dispozícii osobe, ktorá tvrdí, že konaním inej osoby došlo k zásahu do konkrétnych subjektívnych práv. Ústavný súd teda vníma trestné právo ako prostriedok ultima ratio (ide o poslednú a najkrajnejšiu možnosť), čo sa podľa právnej teórie, ako aj súdnej praxe chápe aj ako zásada pomocnej úlohy trestnej represie (zásada subsidiarity). Podľa tejto zásady má byť trestné právo použité len ako najkrajnejší prostriedok a len pri typovo najzávažnejších porušeníach spoločenských vzťahov, záujmov a hodnôt, teda len tam, kde iné možnosti, hlavne prostriedky ostatných právnych odvetví, nie sú dostatočné, teda už boli vyčerpané, sú neúčinné alebo zjavne nie sú vhodné.

Po oboznámení sa s obsahom uznesenia prokurátora sp. zn. I Pn 911/17/1103 z 24. októbra 2017 (v spojení aj s dôvodmi vyplývajúcimi z uznesenia prokurátora sp. zn. I Pn 1243/16/1103 z 23. júna 2017) ústavný súd konštatuje, že prokurátor konal v medziach svojej právomoci a v súlade predovšetkým s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku a Trestného zákona, ktoré interpretoval a aplikoval v súlade s ich obsahom, jeho úvahy sú logické, legitímne a právne akceptovateľné. Jeho postup bol v súlade so zákonom, ústavne konformný a po jeho preskúmaní ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť so sťažovateľmi namietaným porušením ich základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46

	<p>ods. 1 ústavy, čo zakladá dôvod odmietnutia sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť. Prokurátor po dôslednom rozbere skutkových okolností veci a konania tak samotných sťažovateľov, ktorí aktívne sami vyhľadali poskytovateľ pôžičky a oslovili ho s návrhom na poskytnutie pôžičky, ako aj samotného konania poskytovateľ pôžičky, ktorý sťažovateľom pôžičku aj poskytol, dospel k záveru o absencii trestnoprávneho prvku v jeho konaní pri poskytnutí pôžičky; tieto závery nepovažuje ústavný súd za svojvoľné a arbitrárne.</p> <p>Z dokazovania, ktoré bolo v rámci prípravného konania vykonané a ktoré aj prokurátor v jeho uznesení sp. zn. 1 Pn 1243/16/1103 z 23. júna 2017 predostrel, je explicitne zrejmé, že sťažovateľom bola poskytnutá pôžička za nevýhodných podmienok, avšak od tejto skutočnosti nie je možné paušálne odvodzovať aj naplnenie trestnoprávnej zodpovednosti poskytovateľa pôžičky, či už z trestného činu podvodu podľa § 221 Trestného zákona, alebo úžery podľa § 235 Trestného zákona. Ústavný súd považoval za ústavne akceptovateľné odôvodnenia prokurátora, ktorý predovšetkým v uznesení sp. zn. 1 Pn 1243/16/1103 z 23. júna 2017 poukázal na prítomnosť civilnoprávnej roviny v predmetnej veci a s poukazom aj na judikatúru vyšších súdov (a to na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 7 Tdo 436/2010 a Ústavného súdu Českej sp. zn. IV. ÚS 469/2002) a tiež aj v spojení so skutočnosťou, že v civilnom konaní bolo vyhovené ich návrhu na vydanie predbežného opatrenia, uzavrel, že v rámci dokazovania vykonaného v prípravnom konaní sa nepodarilo preukázať, že pri poskytnutí pôžičky sťažovateľom zneužil ich tieseň, neskúsenosť, rozumovú slabosť alebo rozrušenie a z tohto zistenia vychádza aj záver prokurátora o absencii trestnoprávneho prvku v jeho konaní. Prokurátor v rámci svojej argumentácie predostreť v jeho uzneseniach sp. zn. 1 Pn 911/17/1103 z 24. októbra 2017 a sp. zn. 1 Pn 1243/16/1103 z 23. júna 2017, naopak, akcentoval právny záver o tom, že nie je možné inštitúmi trestného konania trestať občianskoprávnu zodpovednosť, či už napr. za bezdôvodné obohatenie podľa § 451 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), alebo iné v rámci záväzkových vzťahov, alebo skrz obsah trestnoprávnych noriem posudzovať a dokonca trestať kontraktálnu voľnosť konajúcich subjektov vrátane posudzovania splnenia podmienok vyplývajúcich napr. z § 39, § 39a a iných Občianskeho zákonníka, a to navyše v konfrontácii s vedomým opomenutím (absenciou) plnenia prevenčných povinností sťažovateľov v rámci záväzkových vzťahov.</p> <p>Ústavný súd rozhodol:</p> <p><u>Sťažnosť sťažovateľov odmietol ako zjavne neopodstatnenú.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	<p>ESLP: Duchoňová proti Českej republike, rozhodnutie z 2. 10. 2006, č. 29858/03; Helmers v. Švédsko z 29. 10. 1991, § 29;</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>trestné konanie-prípravné trestné konanie-trestné oznámenie</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne

vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.